

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. V. An Christus sibi meruerit gratiam habitualement, & gloriam
essentialem animæ, vel saltem mereri potuerit, tametsi illas à primo
instanti suæ conceptionis habuerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

num Christi; non enim perit infinitas valoris meritorij, quod infinito premio non exhauriatur, sed tantum quod à quocumque premio finito, quantumcumque multiplicato, nunquam exhauriri possit. Potestque id declarari & illustrari exemplo potentiae generativae Patris aeterni, quae licet simpliciter & per essentiam infinita sit, unius tamen Filij generatione exhauritur, quia talis Filius simili infinitate gaudet. Ita pariter, quod valor meritorius unius operationis Christi, totaliter exhauriatur per incarnationem Patris ei correspondentem in primum, illius infinitati non obest, quia incarnatio Patris est infinita in ratione pramij. Aliam hujus instantiae solutionem vide supra disp. 4. art. 3 §. 2.

126. Obicies secundò: Infinito simpliciter in aliquo genere, non potest in eodem genere dari majus: Sed unus actus meritorius Christi, est majoris valoris meritorij, quam alius: Ergo nullus est simpliciter infinitus in ratione valoris meritorij. Major videtur certa, Minor probatur. Actus charitatis Christi adaequatur cum actu humilitatis in valore personali, & illum excedit in valore sumpto ex objecto: Ergo est major in ratione valoris meritorij.

127. Respondeo Majorem esse veram de infinitate intensiva, secus autem de extensiva; hoc enim complexum Deus homo, est quid majus extensive, quam Deus solus, non autem intensivè, quia humanitas in deitate eminenter continetur: quia ergo valor meritorius actus charitatis, ei competens ex objecto, continetur eminenter in valore actus humilitatis à persona desumpto, hinc fit quod actus charitatis Christi intensivè solum excedat actum humilitatis, non verò intensivè.

128. Obicies tertio: Quod dependet à pluribus causis quarum aliqua est finita, non est infinitum simpliciter, et si aliae infinitae sint: Sed valor meritorius operationum Christi dependet à pluribus causis finitis, nempe à gratia habituali, ab intensione actus, ab objecto &c. Ergo et si persona Verbi tales operationes eliciens infinita sit, illarum tamen valor meritorius, non erit infinitus simpliciter.

129. Respondeo Majorem esse veram, quando aliquid per se & formaliter à causa finita dependet; secus autem si ab illa dependeat materialiter tantum & subjectivè, ac praesuppositivè: valor autem meritorius operationum Christi, sumptus ex dignitate & sanctitate personae, quem nos infinitum asserimus, non dependet à gratia, nec ab aliis concurrentibus ad actum, nisi solum antecedenter, & praesuppositivè, ut scilicet ponatur substratum recepturum infinitatem, unde non obstante hac dependentiâ, talis valor est simpliciter infinitus.

130. Obicies quartò: Valor meritorius supponit bonitatem moralem in opere, & ad illam consequitur, ut docet D. Thomas 1. 2. qu. 21. art. 4. Sed bonitas moralis operationum Christi finita & limitata erat: Ergo & valor illarum meritorius. Minor probatur: Tum quia operationes Christi multoties versabantur circa objecta finita: Tum etiam, quia licet aliqua haberent infinitum objectum, quia tamen modus tendendi finitus & limitatus erat, non poterat infinitam bonitatem ab ipso desumere.

131. Respondeo quod licet valor meritorius supponat bonitatem moralem in opere, non solum tamen ad illam consequitur, sed etiam ad dignitatem & sanctitatem operantis; unde quando

haec fuerit infinita, ut contingit in proposito, valor meritorius infinitus erit, et si bonitas moralis actionis finita & limitata sit.

Obicies ultimo: Si quodlibet Christi opus ratione infinitae dignitatis & sanctitatis personae, qua procedebat, valorem meritorium simpliciter infinitum habuisset, sequeretur quod prima operatio meritoria Christi, in primo conceptionis momento elicit, fuisset meritoria cuiusdam quae pramij, atque adeo quod Christus nec per alias operationes suae vitae mortalis, nec per suam mortem, aliquod potuisset mereri: Sed hoc idem nequit: Ergo nec illud. Sequela Majoris manifeste videtur, nam opus continens valorem meritorium simpliciter infinitum, omne primum possibile promeretur.

Respondeo distinguendo sequelam Majoris: sequeretur quod prima operatio fuisset meritoria cuiusdam quae pramij, quantum ad sufficientiam & valorem, concedo. Quantum ad efficaciam & applicationem, nego. Itaque non ex defectu valoris primae operationis quam Christus in primo suae conceptionis momento elicit, non meretur omnia per illam, sufficientissima enim erat illa sola ad quodcumque primum promerendum, etiam si nulla alia superaddita fuisset: sed ex hoc quod Christus alia opera excellentiora ex objecto, vel magis ardua & difficilia, praesertim vero passionem & mortem suam, ad diverfa pramia, specialiter ad salutem & redemptionem generis humani, ordinare, & applicare voluit; unde communiter dicunt Theologi, Christum per passionem & mortem suam, meritum suum consummasse. Alia argumenta quae contra nostram conclusionem fieri solent, supra agendo de valore infinito satisfactionis Christi, proposita & soluta sunt.

ARTICULUS V.

An Christus sibi meruerit gratiam habitualem, & gloriam essentialem animae, vel saltem mereri potuerit, tamen si illas à primo instanti suae conceptionis habuerit?

§. I.

Quibusdam praemissis referuntur sententiae.

Supponimus in primis ut certum, Christum à primo suae conceptionis instanti habuisse gratiam habitualement, atque gloriam essentialem animae, claram scilicet Dei visionem, ut supra de gratia habituali disp. 1. 2. art. 1. §. 3. de gloria vero essentiali disp. 1. 6. art. 1. ostensum est. Unde hic examinandum restat, quâ ratione utramque tunc obtinuerit, an scilicet per proprium meritum, vel sine illo?

Supponimus etiam ut certum, quod si Christus assumeret naturam humanam, gloria essentiali & gratia habituali spoliatur, utramque mereri posset: nam in tali casu posset Christus elicere actus bonos supernaturales, vel cum auxilio supernaturali, vel ex unione naturae humanae ad personam divinam; cumque ex alia parte nulli ex conditionibus ad meritum requisitis deficeret, consequens fit, quod in tali hypothese Christus & gratiam habitualement, & gloriam essentialem mereri potuerit. Unde solum difficultas est, & controversia inter Theologos, an postea quod Christus ab initio conceptionis, tam gratiam habitualement, quam gloriam essentialem animae habuerit, nihilominus illas potuerit promereri?

136. Prima sententia affirmat Christum de facto A
utramque meruisse. Hanc docent Alcihius doren-
sis, libro 1. tract. 1. cap. 7. Major in 3. dist. 18.
qu. 2. Bassolis, Theophilus Raynaudus, & alij.
illamque probabilem censet Suarez hic disp.
10. sect. 2.

Secunda extremè opposita negat id contin-
gere potuisse, etiam de potentia absoluta, sup-
posito quod Christus à primo conceptionis mo-
mento gratiam habitualement, & gloriam essentia-
lem habuerit. Ita Medina hic ar. 3. q. 5. concl. 4.
Nazarius controuv. unica p. 7. concl. 2. Cabrera
disp. 7. §. 4. con. 2. & Joannes à S. Thoma disp. 18.
ar. 1. concl. 2. Hanc etiam sententiam insinuat
Vazquez disp. 78. cap. 3. ubi docet quod si possi-
bile foret ut Christus mereretur suam beatitudi-
nem essentialem, illam de facto meruisset.

Tertia, quæ media est, affirmat id de facto
non contigisse, potuisse tamen contingere de po-
tentia absoluta, tamen Christus gratiam habi-
tualement, & gloriam essentialem animæ, ab initio
conceptionis habuerit. Ita Cipullus hic art. 3.
dubio 10. Episcopus Oxoniensis in manuscrip-
to de gratia Christi, & alij ab ipso citati.

§. II.

Sequitur prima conclusio, & ostenditur Christum, nec
gratiam habitualement, nec gloriam essentialem
animæ, de facto meruisse.

Dico primò: Christus non meruit gratiam ha-
bitualement, nec gloriam essentialem animæ.
Hanc conclusionem probant aliqui hoc di-
scursus: Christus non meruit unionem suæ hu-
manitatis cum Verbo, quandoquidem unio hypo-
stastica præcessit omne meritum, & gratuito hu-
manitati Christi concessa est: Ergo neque me-
ruit gratiam aut gloriam. Probant Consequen-
tiam, quia gratia & gloria necessariò consequun-
tur ipsam unionem, sicut proprietates essen-
tiam unde sicut passionem non possunt cadere
sub merito, quia consequuntur essentialiam, ita
nec gratia habitualis, nec gloria essentialis ani-
mæ Christi.

Alij utuntur hac ratione: Gratia & gloria e-
rant debite animæ Christi, titulo connaturalita-
tis, ratione unionis hypostaticæ. At quod est de-
bitum alicui titulo connaturalitatis, non potest
fieri iterum ei debitum per meritum: Ergo &c.

Verum hæ rationes non videntur efficaces, pri-
ma enim supponit falsum, nempe gratiam habi-
tualement & gloriam manare ab unionis hypostati-
ca tanquam illius passionem, hoc enim supra im-
pugnatum est. Secunda verò habet manifestam
inconsistentiam in gloria corporis, quæ erat debita
Christo, titulo connaturalitatis, cum deberet
connaturaliter emanare à gloria animæ, & ta-
men, ut videbimus articulo sequenti, Christus
illam sibi meruit: unde habere aliquid ex meri-
to, & connaturaliter, non sunt tituli se invicem
excludentes. His ergo rationibus prætermis-
sis,

139. Prima pars conclusionis probatur hac ratio-
ne: Christus non meruit gratiam habitualement per
actus ab ipsa procedentes: Sed omnis actus meri-
torius Christi à gratia habituali processit: Ergo
eam non meruit. Major constat, nam principium
meriti, de lege saltem ordinaria, non potest esse
premiū operum procedentium ab ipso. Minor
verò probatur: Oportuit ut anima Christi actus
meritorios eliceret connaturaliter: Sed sic eli-
ci nequeunt sine gratia habituali: Ergo omnis
actus meritorius Christi, à gratia habituali pro-

Tom. IV.

cessit. Minor supra probata fuit, Major verò
constat: Tum quia de Christi actibus loqui de-
bemus conformiter ad illorum naturam, nisi
oppositum sit revelatum, vel aliquid in conve-
niens sequatur. Tum etiam, quia operari actus
supernaturales modo non connaturali, est im-
perfectè operari: Christo autem attribuire de-
bemus nedum perfectas operationes, sed etiam
modum operandi perfectum.

Secunda pars conclusionis, quæ est de gloria
essenciali animæ Christi, probatur primò ratione
D. Thomæ, ad hanc formam redacta. Ut Chri-
stus mereretur animæ beatitudinem, necessariū
erat quod illā aliquando caruisset: Sed carentia
beatitudinis essentialis, pro nullo instanti fuit in
anima Christi: Ergo non meruit essentialiam ani-
mæ beatitudinem. Major manifestat videtur, nam
meritum nō est nisi ejus quod nondum habetur:
Ergo ut Christus mereretur essentialiam animæ
beatitudinem, necessarium erat quod aliquando
eā caruisset. Minorem verò probat D. Thomas,
quia carentia beatitudinis magis dignitati Chri-
sti præjudicat, quàm per meritum ista accrescat,
& consequenter majoris dignitatis est nunquam
carere essentiali beatitudine, quàm per meri-
tum illam obtinere. cum enim (ut notavit Caje-
tanus) essentialis beatitudo intra latitudinem
gratiæ contineatur, illius carentia, est carentia
plenitudinis gratiæ, quæ magis præjudicat di-
gnitati Christi, quàm talis dignitas per meritum
accrescat: Sed Christo concedi debet quod ma-
joris dignitatis est: Ergo asserendum est, ipsum
nunquam essentiali beatitudine animæ caruisse.

Secundò suaderi potest eadem pars hac ratio-
ne: Cognitio fidei, vel alia quæcumque me vi-
dens, non potuit regulare meritum Christi: cum
nec cognitio fidei, nec ulla notitia obscura, pos-
sit esse simul cum visione beata, quam Christus
à primo instanti conceptionis habuit: unde me-
ritum Christi vel à visione beata, vel à scientia
infusa ipsam consequente regulatum fuit; sub-
indeque utraque scientia, beata nimirum & in-
fusa, ad omne meritum Christi, tanquam illius
regula supposita est: unde cum principium me-
riti non cadat sub merito, Christus nec scienti-
am beatam, nec infusam meruit, sed utramque
à primo conceptionis momento, titulo connat-
uralitatis, à Deo recepit.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò contra primam partem con-
clusionis: Juxta D. Thomam infra qu. 34.
ar. 3. Christus in primo suæ conceptionis instan-
ti sanctificatus fuit per proprium actum, & pro-
priam dispositionem, qui est modus sanctifica-
tionis adultorum, perfectiorque modo sanctifi-
cationis parvulorum: Ergo juxta D. Thomam,
motus liber charitatis præcessit in Christo gra-
tiam habitualement, nam actus disponens ad for-
mam, saltem prioritate naturæ, petit præcedere
formam: At prædicto actui nihil defuit ut de fa-
cto mereretur gratiam habitualement: Ergo illam
de facto meruit. Minor pater, nam actus ille fuit
supernaturalis, processit à Christo ut viatore, &
ut subiecto pro illo priorigrato, gratitudine
personali: Ergo habuit condiciones omnes ad
meritum necessarias, & consequenter de facto
meruit gratiam habitualement.

Huic argumento respondent aliqui ex nostris
Thomistis, quod licet Christus per proprios
actus

Ppp

actus

actus se disposuerit ad gratiam habitualement, eam tamen non meruit, quia tales actus solum prioritate naturae illam praecedere, meritum autem debet tempore praecedere praemium. Alij vero dicunt (& sic solutio coincidit cum praecedenti) Christum per actum charitatis, quo in primo conceptionis momento ad gratiam habitualement se disposuit, illam non meruisse, quia talis actus non fuit dispositio praecedens gratiam, sed eam duntaxat concomitans. Tercio alij respondent cum Medina, ideo praedictum actum non meruisse gratiam habitualement, quia ut meritorius esset, gratiam necessariò supponebat, sicut inquit in nobis dispositio ultima ad gratiam habitualement, eam non meretur, ut in Tractatu de justificatione & merito docuimus.

Disput. 2.
art. 7.

144. Sed haec solutiones non placent: quia ad rationem praemij non requiritur quod tempore meritum sequatur, nam augmentum gratiae respondens actibus habitu intensioribus ut praemium, simul tempore existit cum illis: Ergo ob defectum praecedentiae temporis ad gratiam habitualement, non redduntur actus Christi quibus ad eam se disposuit, insufficientes ut sint merita condigna illius. Ex quo confutata manet secunda solutio, nam dispositio concomitans, licet non antecedit formam, prioritate temporis, eam tamen praecedat prioritate naturae: At inter meritum & praemium, non requiritur necessariò prioritas temporis, sed sufficit prioritas naturae, ut patet in exemplo adducto: Ergo dato quod actus charitatis, quo Christus ad gratiam habitualement se disposuit, fuerit solum dispositio concomitans, & prioritate solum naturae eam antecedens, potuit nihilominus eam mereri de condigno.

Tertia etiam solutio displicet: Ideò namque dispositio ultima ad gratiam, illam non meretur in nobis, quia pro illo priori quo disponit ad illam, non procedit a subiecto grato: Sed actus disponens ad gratiam habitualement in Christo, pro priori quo intelligitur habitualement gratiam antecedere, intelligitur procedens a subiecto grato Deo, gratitudine substantiali, à gratia unionis procedente: Ergo ex eo quod pro illo prioritate actus gratiam habitualement non supponat, non redditur insufficientis ut sit meritum condignum illius. His ergo solutionibus praetermissis,

145. Respondeo primò, ideo Christum non meruisse gratiam habitualement, tametsi per proprios actus ad illam se disposuerit, quia ut illi actus connaturaliter elicerentur ab anima Christi, debuerunt procedere à gratia habituali, ut à principio quo, ut probando primam partem nostrae conclusionis dicebamus: unde licet illis actibus nihil desit sufficientiae meritoriae respectu gratiae habitualis, quia tamen principium meriti non cadit sub merito, illam de facto non meruerunt.

146. Secundo responderi potest, Christum per illos actus gratiam non meruisse, vel quia Deus non promisit illis habitualement gratiam ut praemium, vel quia Christus suos actus ad illam ut ad praemium non direxit: Christus enim non direxit suas operationes meritorias ut ad praemium, ad id omne ad quod habebant sufficientiam, & vim meritoriam: fuere enim sufficientes ad Incarnationem Patris merendam, quam tamen non meruere de facto, quia Christus illas ad ipsam ut ad praemium non direxit. Ideò verò Christus non direxit suas operationes ad gratiam habitualement promerendam, quia eam modo connaturaliter mereri non poterat, cum ad modum

Disput. 12.
art. 2.
par. 1.
concl. 3.

A connaturaliter merendi in Christo praesupponi debeat talis gratia, ut supra ostensum est.

Obijcies secundo contra secundam partem conclusionis: Isaia 53. de Christo dicitur: *Quod laboravit anima eius, videbitur: & sator absterget per ly videbit, non potest alia visio, quam beatitudo, intelligi, cum illa sola satiet omnem hominem appetitum: Ergo juxta Scripturam, Christus meruit visionem beatificam, subindeque gloriam animae essentialem.*

Respondeo testimonium illud non intelligi de visione beatifica, sed de visione seminis laevi (id est conversionis Gentium, quae per meritum Christi receperunt adoptionem filiorum) ut patet ex verbis illis immediate praecedentibus. *Si posuerit pro peccato animam suam, vidit semen longevum, & voluntas Domini in manu eius fructus.* Unde saturitas illa Christi, de qua loquitur Propheta, ad fructum beatitudinis ferri non debet, sed ad multiplicationem filiorum, & Evangelij praedicationem pertinet, ut liquet ex verbis sequentibus: *In semine sua iustificabit ipse infusus servus meus multos, & congregates eorum ipse portabit. Ideò dispersiam ei gentes, & sortium dividet gloria pro eo quod tradidit mortem animam suam.* Quae verba non nisi ad conversionem Gentium, & multiplicationem filiorum, quam Christus per meritum passionis

C Patre obtinuit, referri possunt.

Obijcies tertio: Non est de ratione meriti quod tempore praemium praecedat, sed sufficit quod illud prioritate naturae antecedit, ut constat in merito augmenti gratiae, in vi actus habitu praesistente intensioris, quod simul tempore cum augmento quod meretur existit: Ergo ut Christus mereretur essentialem beatitudinem, non erat necessarium quod illi pro aliquo tempore vel instanti careret, sed potuit illam mereri per opera in primo conceptionis momento elicitae, & simul in eodem instanti esse beatus, & clare videre divinam essentialiam, subindeque ratio Divi Thomae non videtur efficax.

Respondeo distinguendo Antecedens: De ratione meriti non habentis condiciones praemio oppositas, & cum illo impossibiles, concedo Antecedens. De ratione meriti habentis condiciones praemio oppositas, nego Antecedens, & Consequentiam: nam meritum gloriae essentialis, petit ex natura rei regulari cognitione fidei obscurae: fides autem & visio ejusdem objecti simul repugnant: Unde meritum beatitudinis essentialis, prout ex lege communi, & attentis rebus circumstantibus concipitur, non potest simul tempore cum illa existere: Unde accedit in merito augmenti gratiae, quod non habet condiciones cum augmento gratiae impossibiles, ideoque non petit illud tempore praecedere, sed solum prioritate naturae.

E Dices primò: D. Thomas quodlibet 9. art. 2. docet Angelum in primo instanti fuisse beatum, & meruisse beatitudinem; & rationem reddit, quia licet in his quae successive fiunt, prius fieri quam factum esse, in his tamen quae simul fiunt, simul tempore est fieri & factum esse, cum illa prioritate naturae: Ergo sentit D. Thomas meritum essentialis beatitudinis non habere condiciones illi oppositas, aut cum illa impossibiles, quoad simultatem temporis, sed solum quoad similitudinem naturae.

Respondeo cum Bergomeni in tabella aucto dubio 154. & cum Ferrarienti. 3. contra Gen. cap. 1. 10. D. Thomam loco citato non fuisse beatum

locutum ex propria, sed ex aliorum sententia. A
Quod ut fiat manifestum, Advertendum est, S.
Doctorem inquirere, utrum Angeli suam bea-
titudinem meruerint? Circa quod tres refert
sententias: Primam, asserentem Angelum in pri-
mo suae creationis instanti fuisse beatum. Secun-
dam, docentem fuisse omnes Angelos in gratia
creatos, & perseverantes in illa, beatitudinem
meruisse, & hanc sequitur D. Thomas. Tertiam,
asserentem fuisse Angelos in puris naturalibus
conditos, & conversis ad Verbum, simul colla-
tam fuisse beatitudinem & gratiam: pro cuius
sententiae defensione refert tres modos dicendi,
& solum approbat tertium, quem in objectione
adduximus, non quidem ex propria sententia
(elegerat enim secundam) sed tertiā sententiā
suppositā, quam ipse non sequebatur.

117. Dices secundo: D. Thomas ex eodem princi-
pio (nimirum quod meritum & premium non
possunt simul in eodem instanti existere) infert
Christum non solum meruisse gloriam essentia-
lem animae, sed nec etiam gratiam, nec scien-
tiam: Sed meritum gratiae, licet petat regulari
per fidem, non inde tamen habet conditiones
cum gratia incompatibiles, fides enim cum illa
potest componi: Ergo incompatibilitas de qua
loquitur D. Thomas, nascitur ex ratione meriti
incommuni, ut cum premio comparati.

118. Respondeo, concessā Majori, negando Mino-
rem: nam gratia de qua loquitur D. Thomas, est
gratia consummata, & in statu perfecto, qualiter
fuit Christo infusa in primo instanti concep-
tionis: gratia autem consummata nequit cum fide
componi. Item scientia de qua loquitur, est sci-
entia beata, vel scientia infusa, quarum utraque
pugnat cum fide, & cum ipsa impossibilis est.

§. IV.

Alia difficultas resolvitur.

Disco secundo: Potuit Christus, de potentia
absoluta, gratiam habituale, & beatitudi-
nem animae, habere ab initio conceptionis de
condigno mereri.

119. Probatur breviter: Potuit Christus de potentia
absoluta, gratiam habituale, beatitudinem es-
sentiali, non habitam ab initio conceptionis
mereri, ut fatentur omnes Theologi: Sed coexi-
stentia durationis non repugnat essentialiter in-
ter meritum & premium, ut constat in augmento
gratiae dato in premium actuum intentionum habi-
bitum, quod simul tempore cum premio existit:
Ergo Christus potuit, de absoluta potentia, me-
reri de condigno gratiam habituale, & beati-
tudinem animae: tamen illas ab initio concep-
tionis habuerit. Hae conclusio magis patebit ex
solutione argumentorum, ex illa enim constabit,
id nullam implicare contradictionem, subin-
deque non esse denegandum divinae omnipoten-
tiae.

120. Arguunt ergo Adversarii contra istam conclu-
sionem multipliciter. In primis enim contra illā
sic insurgunt. Implicat subjectum aliquod esse in
termino, & ad terminum moveri: Sed anima
Christi Domini constituitur per beatitudinem
essentiali in termino, & per meritum move-
retur ad illam: Ergo implicat esse in primo in-
stanti beatam, & mereri propriā beatitudinem.

121. Secundo, Non stat moveri per meritum ad bea-
titudinem, nisi mediante actu spei de premio
obtinendo per meritum: Sed implicat spem bea-
titudinis, simul in eodem instanti cum ejus frui-

tione existere: Ergo implicat Christum à primo
conceptionis instanti esse beatum, & in eodem
instanti mereri beatitudinem.

Tertio, Beatitudo cum unione hypostatica 158.
per modum passionis convertitur: Ergo impli-
cat Christum mereri beatitudinem, nisi etiam u-
nionem hypostaticam mereatur: Sed istam me-
reri non potuit, etiam de absoluta potentia, ut
disp. 7. ar. 2. ostensum est: Ergo nec illam potuit
mereri, etiam de potentia Dei extraordinaria.

Quarto, Non potest dari dilectio in Christo, 159.
coexistens cum visione beatifica, nisi reguletur
per ipsam, vel per cognitionem illam supponen-
tem: Sed implicat actum regulatum visione bea-
tificā, vel notitiā illam supponente, esse merito-
rium beatitudinis: Ergo implicat Christum esse
beatum à primo instanti conceptionis, & mereri
beatitudinem. Minor patet, Major autem in qua
est difficultas, sic ostenditur. Omnis actus vo-
luntatis petit pro regula aliquem actum intelle-
ctus: Sed dilectio Dei simul existens cum visione
beata, regulari nequit cognitione obscurā fidei,
cum implicet existere simul cognitionem cla-
ram Dei, & cognitionem obscuram: Ergo non
potest dari actus dilectionis in Christo coexi-
stens cum visione beata, nisi vel visione beata,
vel notitiā scientiae infusae, illam supponente re-
guletur. Consequentia patet, tres enim solum
possunt dari cognitiones Dei, ut auctoris super-
naturalis, nimirum cognitio obscura fidei, visio
beata, & notitiā scientiae infusae: unde si actus di-
lectionis à Christo in primo conceptionis mo-
mento elicitus, regulari nequeat cognitione fi-
dei obscurā, visione beatificā, vel notitiā scien-
tiae infusae, necessariò regulari debet.

Denique, Principium meriti non potest cade- 160.
re sub merito Sed gratia habitualis fuit in Chri-
sto principium meriti: Ergo non potuit cadere
sub merito.

Hae tamen, licet aliquid difficultatis pra se 161.
ferant, evidenter tamen non ostendunt implica-
re contradictionem, quod Christus beatitudi-
nem animae, quam ab initio conceptionis ha-
buit, de condigno promeruerit. Unde ad primū
respondeo, Majorem esse veram de motu suc-
cessivo, falsam autem de motu seu mutatione
instantanea: meritum autem non in motu suc-
cessivo, sed in instantanea actione consistit & i-
deo nulla est implicatio quod simul cum motu
per meritum existeret beatitudo, quae est prae-
mium & terminus meriti, ut liquet in merito
augmenti gratiae, quod simul cum illo existit.

Ad secundum dicendum quod licet de lege 162.
ordinaria Dei non stet meritum beatitudinis,
absque spe illam consequendi, ostendi tamen
non potest id esse impossibile de potentia abso-
luta: sicut de lege ordinaria non stat meritum
beatitudinis essentialis, sine actu fidei, & tamen
E de potentia absoluta, potest dari sine illo; & me-
ritum beatitudinis corporis, sine actu spei non
invenitur, loquendo de lege ordinaria, & ta-
men in Christo sine tali actu datur.

Ad tertium, dato Antecedente (quod plures 163.
ex Thomistis negant, existimantes gratiam ha-
bituale, & beatitudinem animae Christi, non
dimanare physice ad modum passionis à gratia
unionis) nego Consequentiam: esto enim ita ef-
fet, quod beatitudo animae Christi à gratia unio-
nis physice dimanaret, ut proprietates ab essentia,
non ideo tamen implicaret Christum mereri vi-
sionem beatificam, absque eo quod unionem

Pppp 2 hypo-

Tom. IV.

hypostaticam mereretur: nam licet connaturaliter essentia & proprietates fiant ex vi ejusdem actionis, & ex vi ejusdem decreti, possunt tamen, de potentia absoluta, distinctas actiones & diversa decreta terminare: Ergo quamvis beatitudo consequeretur gratiam substantialem unionis, ut vera & propria ejus passio, & repugnet gratiam unionis cadere sub merito Christi, posset Christus de potentia absoluta mereri essentialem beatitudinem: gloria enim corporis non minus ad gloriam animæ sequitur, quam hæc ad gratiam unionis, & tamen de facto Christus meruit beatitudinem corporis, & non meruit beatitudinem animæ.

164. Ad quartum respondeo, negando Majorem, ad cuius probationem dico, actum dilectionis in Christo, coexistentem visioni beatæ, regulari scientiâ infusâ: licet autem talis scientia sit ex natura rei posterior visioni beatæ & dependens ab illa, hæc tamen dependentia essentialis non est, & per consequens non implicat prius naturâ talem scientiam Christo infundi, quàm lumen gloriæ & visionem beatificam; subindeque notitiâ scientiæ infusæ, sic de potentia absoluta ad visionem præexistente, potest regulari actus dilectionis in Christo; qui cum in tali casu, etsi visioni coexisteret, ab illa nec immediatè nec mediatè dependeret, meritum illius esse posset.

165. Dices, Notitiâ Dei habita per scientiam infusam anteverrens visionem beatam, & independens ab illa, necessariò eius obscura: Sed implicat obscura cognitio visioni beatificæ coexistens: Ergo implicat notitiâ regulans dilectionem in Christo, coexistentem visioni beatificæ, quæ ab illa sit independens. Minor patet, Major verò suaderetur. Scientia per se infusâ subalternatur visioni beatificæ: Atqui actus scientiæ subalternatur, non potest esse evidens, sed necessariò est obscurus nisi subordinetur scientiæ subalternanti, ut communiter Philosophi docent: Ergo cognitio scientiæ infusæ, non subordinata visioni beatificæ, sed independens ab illa, evidens esse non potest, sed necessariò est obscura, subindeque cum visione beatâ impossibilis.

166. Respondeo negando Majorem, ad cuius probationem, nego etiam Majorem: idè enim Theologia nostra scientiæ beatorum subalternatur, quia habet Deum pro objecto primario, sicut scientia beatâ; & conclusiones, nempe attributa divina erga quæ versatur, primariò deducit ex divina essentia, ut cognita clarè in se ipsa, vel ut cognita obscurè per fidem: scientia autem per se infusâ, non habet pro objecto primario Deum, sed ens creatum, ut in se & ratione sui supernaturaliter cognoscibile, per speciem propriam illum in se representantem: nec Dei proprietates demonstrat, nec conclusiones ex principiis cognitis per visionem beatificam deducit; unde non subalternatur scientiæ beatæ, subindeque præcedere ad illam, claritatem & evidentiam habere potest.

167. Ad ultimum dicendum quod licet de facto gratia habitualis fuerit in Christo principium meriti, & necessaria ad merendum connaturali modo; de potentia tamen absoluta actus meritorij potuerunt procedere in Christo, à sola gratia unionis, & auxilio actuali supernaturalis ordinis, ut supra disp. 12. art. 2. §. 2. conclusione 3. ostensum est.

ARTICULUS VI.

An Christus gloriam sui corporis, suæque animæ exaltationem sibi meruerit?

§. I.

Error Calvini refertur, & variis scripturæ testimoniis, nec non ratione D. Thomæ refellitur.

Calvinus lib. 2. instit. cap. 17. §. 6. affirmat Christum Dominum, nihil sibi meruisse gloriam corporis, nec nominis exaltationem, sed omnia merita sua ad nos ordinasse, omnino præmium illis correspondens, nobis conciliatur, ut sic magis eximium quo homines proficiuntur amorem ostenderet; reprehenditque Lombardum & Scholasticos, eosque curiozitate & temeritate arguit. quòd oppositum docere & Christum non solum nobis, sed etiam sibi meruisse pronuntient. Verum hæc doctrina Calviniana, non solum temeraria, sed etiam prorsus erronea est, & Scripturæ ac SS. Patribus aperte repugnat, unde ut confutetur, & Catholica veritas stabilatur,

Dico breviter: Christus gloriam sui corporis, suique nominis exaltationem, sibi promeruit.

Probatur primò conclusio variis Scripturæ testimoniis, quæ illam aperte demonstrant: citatur enim Lucæ 24. Nonne oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam? corporis scilicet,

nam gloriam animæ a primo conceptionis momento possidebat. Ad Hebræos 2. Vidimus Iesum, propter passionem mortis, gloriam & honorem coronatum. Ad Ephe. 4. Quod autem ascendit, quid est nisi quod descendit in inferiores partes terræ? Ubi ascendit in cælum, descendit per humilitatem tribuitur.

Item idem Apostolus ad Philip. 2. de Christo loquens sic ait: Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis propter quæ Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen quod est super omne nomen, ut in nomine Iesu omne genua flectatur &c. Quibus verbis Apostolus (ut ibidem

observat S. Thomas) commendat præmium humilitatis Christi, per quam meruit sibi exaltationem, quantum ad tria: nimirum quantum ad gloriam resurrectionis, ut denotatur per illa verba: Propter quod & Deus exaltavit illum. Quod

manifestatione suæ divinitatis, ut designatur per illa sequentia, Et donavit illi nomen quod est super omne nomen. Et quoad reverentiam totius creaturæ, ut denotant illa alia verba: Vi in omni nomine Iesu omne genua flectatur, cælestium, & infernorum.

Nec admittenda est evasio Calviniana, quia ad prædicta testimonia respondet, quod in illis solum significatur simplex affectus gloriæ corporis post mortem & passionem Christi, non autem causa meritoria, Quis enim non videt quod illa particula propter, quæ utitur Apostolus, causalitatem veram denotat, quæ non potest esse alia quam meritoria?

Id magis constabit ex per celebri Prophetæ Regij testimonio, qui Psalm. 109. exaltationem Christi in resurrectione & ascensione, & gloriosissimū ejus triumphum, ascribendum esse tantum præcipuæ causæ meritorie, ipsius humilitati, laboribus, gravissimisque acerbissimæ passionis doloribus, his verbis declarat: De terris